

==== Bartók Tamásné – Pap Péter István =====

/// **Mi van egy 6-os kartonon?**

== Segédlet a nyitottaktak.hu oldalhoz

A 2026. évi országgyűlési választások nyomán beállt politikai változás és az ezzel érvényre jutó társadalmi akarat eredményeképpen az ÁBTL 2026 novemberében a nyitottaktak.hu honlapon nyilvánosságra hozza az őrzésében lévő, nagyságrendileg 25 ezer darab (nagy részt papíralapú, levéltár által digitalizált, kisebb részben mikrofilmen lévő) ún. 6-os kartont, vagyis a titkosrendőrség által az adott hálózati személy beszervezésekor kiállított iratot. Nem e hasábokon eldöntendő és eldönthető kérdés, hogy ennek mikor lett volna itt az ideje, hogy most, 2026-ban szükséges-e még ez, vagy sem, s ha igen, mi is az igazi értelme ennek a bizonyos „aktanyilvánosságnak”. Őszinte történész- és levéltárosszakmai elhivatottsággal bízunk benne, hogy a nyilvánosságra kerülő iratok körül értelmes szakmai és civil párbeszéd fog kialakulni a kartonok és az állambiztonsági iratok forrásértékéről, a szovjet típusú rendszer magyarországi történetéről, tettesekről és áldozatokról, tartótisztekről, a hatalom manipulációi által egymással szembefordított emberekről – egyszerűbben fogalmazva rólunk, a közös történeteinkről.

Az „aktanyilvánosság” közvetlen napjaiban nem lehet más feladata a 6-os kartonokat őrző és azt nyilvánosság elé táró szaklevéltárnak, illetve a levéltár szaktudományos folyóiratának, mint hogy segítse az internetre kikerülő iratok értelmezését. Más szóval: az ÁBTL-ben felhalmozott, állambiztonsági zsargonra, iktatási rendre, gondolkodásmódra vonatkozó tudást disztingváltan, de a lehető legszélesebb körben tegye közkincsé, és segítsen eligazodni az első látásra minden bizonynyal sokak számára zsúfoltnak, érthetetlennek tűnő 6-os kartonokon.

A 6-os kartonon szereplő információk a legtöbb esetben magától értetődőek (születési hely, kiállítás dátuma), más esetben politikai-ideológiai tartalmuk van. A legtöbbször azonban a számítógép előtti korszak adatfeldolgozásához szükséges, mindenféle misztikum nélküli számok ezek, amelyeknek az iktatási rendszerhez, a naplózáshoz, az adminisztrációhoz, az 1980-as években elinduló számítógépesítéshez és a különféle állambiztonsági szervek egymás közti kommunikációjához van közvetlen köze.

A 6-os karton egy kis, nagyjából tenyérnyi méretű irat (egyfajta köznyelvi értelemben vett adatlap), mely egy előlapból és egy hátlapból áll. Több nyomtatványsorozat készült belőle az 1950-es, majd az 1960-as és az 1980-as években, ezért korszakról korszakra van egy minimális eltérés a kartonok struktúrája között. A karton előlapján a beszerezett hálózati személy személyes adatai találhatóak, míg a hátlapján a hálózati, konspirált tevékenységével összefüggő információk. A kartont a beszerzést végző állambiztonsági/belügyi szerv (budapesti kerületi, megyei vagy járási rendőrkapitányságok állambiztonsági egysége, határőrség kerületi osztálya vagy a központ szakosított osztálya) állította ki két példányban (a beszerezett ezeket soha nem láthatta, ezért alá sem írhatta). Mindkét példányt beküldték a Belügyminisztérium (BM) központjába, ahol ezeket ellátták a megfelelő adminisztratív jelölésekkel és számokkal, majd az egyiket visszaküldték a kiállító szervnek, a másik pedig maradt a BM központi nyilvántartójában.

Az itt közölt, eredetileg 1957-es datálású 6-os karton szerepel az ÁBTL „*Egy diktatúra hagyatéka*” című állandó kiállításán. A ma hatályos jogszabályok szerint a szenzitív adato(ka)t (egészségi állapot, kóros szenvedély, szexuális szokás) kitakar-
tuk. Egyfajta grafikailag stilizált és vizualizált forrásközlésként, a megfelelő helyre mutató nyilakkal igyekszünk magyarázatot adni a különböző, első látásra talán alig észrevehető sorokra is. Forrásközlésünk egy darab kartont tud bemutatni, és nem tud a teljesség igényével kitérni a nyomtatványszériák váltakozása miatti variációk mindegyikére. Hasonlóképpen nem lekövethető az itt rendelkezésre álló néhány oldalban a tollal ráírt pluszinformációk rendszerezhetetlen tömege. Ezzel együtt is próbáltunk egy olyan segédletet nyújtani a nyitottaktak.hu oldalon megtalálható forrásokhoz, mely remélhetőleg sokaknál elejét tudja venni a félreértésnek, önámításnak, békétlenségnek – s ezzel talán e sorok meg is tudják támasztani a témáról remélhetőleg kialakuló társadalmi vitát.

A kartont, annak adatait valamilyen okból esetleg **ellenőrizték a BM központi nyilvántartóban;** ezt egy „E” pecséttel jelölték.

A gyorsabb azonosítás („lekérdezés”) érdekében az 1970-es években elkezdődött a kartonok gépi rendszerezése, ezért (általában) a karton előlapjának jobb felső sarkába egy ehhez szükséges számkódot helyeztek el a „Szigorúan titkos!” vagy ehhez hasonló, nyomtatványon meglévő feliratra ráragasztva. Ezt az **egyedi, személyhez kötött azonosító számot** régebbi kartonokra utólag a helyezték rá, a gépi rendszerezés bevezetése után kiállítottaknál pedig már folyamatában került rá. (E szám mellé gyakran kézzel odaírták az adott személy személyi számát is, továbbá adott esetben a KFT [különösen fontos titkos] rövidítést.)

Az ügynök családi nevének kezdőbetűjéből és az anyja lánykori teljes nevének kezdőbetűiből áll. A korai időszakban gyakran tűntették fel, később már kevésbé használták.

A hadseregben betöltött tisztség (leggyakrabban rendfokozat) adatai 1945 előtt és után. Itt szerepelt az is, ha az adott hálózati személy a II. világháború alatt munkaszolgálatos volt.

BM központi nyilvántartóban dolgozó személy egyéni azonosító (általában két számjegyű) pecsétszáma. Minden BM-munkatárs rendelkezett egy ilyen, teljesen egyedi számmal, **aki dolgozott az adott kartonnal, azt a saját pecsétjével jelölte.** Ha több pecsét van egy kartonon, több BM munkatárs dolgozott az adott kartonnal.

Párttagság 1945 előtt és után. Feltüntették a „pártonkívüli” és a „pártból kizárt” státuszt és gyakran a DISZ-/KISZ-tagságot is.

A beszerző tisztszociális/politikai/származási kategóriák szerint is osztályozta a hálózati kapcsolatát. Bizonyos időszakokban, bizonyos nyomtatvány-típusokon két külön soron szerepelt a „kategória” és a „szociális származás”, valójában mindkét sor a szovjet típusú rendszer hatalmi gépezetének politikai alapú osztályozását tükrözi. Ennél fogva nagy változottságot mutat: a kitöltő (a beszerzést végző tisztsz) egyéni nézőpontja nagyban befolyásolta, mi kerül ide. Szerepelhetett ezeken a helyeken például: értelmiségi, kispolgár, kisiparos, osztályidegen, ellenforradalmi, egyházi, szegényparaszt, kisparaszt, alkalmazott, munkás, kulák, stb. Az 1970-es évek közepétől eltűntek ezek a sorok a kartonokról.

E

SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

6

Cs:
sz

0109-468-6

Családi neve: M á r k u s

MKM

Utóneve: László

Előző neve (leánykori neve):

Születési éve: 1923 VIII. 5

Születési helye: Herend

Anyja neve: Kaffehr Mária

19

Foglalkozása: kisiparos

Munkahelye: Bp. VIII. Baross u. 45.

Lakcíme: (Bp. VIII. Baross u. 45.)
Bp. I. Franklin u. 5. I. 3.

felsz. előtt: nem

Katonai viszonya: felsz. után: nem

Iskolai végzettsége: érettségi

felsz. előtt: nem

Pártállása: DNP. volt

Szociális származása: értelmiségi

Allampolgársága: magyar

Nemzetisége: magyar

Milyen kategóriához tartozik: egyéb

125773

E sorban több dátum is szerepelhet abban az esetben, ha kizárták, de később újból felvették vele a kapcsolatot.

A beszervezést végző operatív tiszt adatai, rendfokozata. Nem egyenlő a tartótiszttel, ez utóbbi gyakran változott, a 6-os karton alapján ezt nehéz követni.

A hálózati személy **hálózati hierarchiában betöltött szerepe.** Az „osztályozása” helyett később „minősítése” lett ennek a sornak a neve. Az 1950-es években erőssorrendben (az együttműködés szorossága és intenzitása szerint) ügynök – informátor – rezidens, továbbá K(onspirált) és T(alálkozási) lakás-gazda formák voltak, az 1970-es évek elejétől ügynök – tmb. (titkos megbízott) – tmt. (titkos munkatárs). A leggyakoribb a 70-es évektől a tmb. minősítés volt.

A beszervezést lehetővé tevő körülmények titkosszolgálati nyelvre lefordítva. Lehetett „hazafias”, „lojális”, „anyagi”, „terhelő”, „erkölcsi kompromittáló”, de egyes kartonokon az „alapok kombinációja” is olvasható. A leggyakrabban a „hazafias” alap szerepel – a beszervező tiszt munkáját is minősítette, hogy zsarolással vagy éppen önszántából tud-e valakit beszervezni, így a karton kitöltője saját munkahelyi megbecsültsége és előmenetele érdekében is törekedett a „hazafias” alap beírására.

Az a **titkosszolgálati munkaterület,** amelyen a hálózati személyt foglalkoztatták. A korabeli szervezeti struktúra szerint lehetett hírszerzés, kémelhárítás, belsőreakció-elhárítás. Főleg utóbbi esetben előfordult a részletesebb kategorizálás is e sorban (pl.: kulturális, egyházi stb.)

A beszervező, vagy a beszervezett által választott, időnként a valós körülményekre reflektáló, időnként teljesen semleges fedőnév. Az 1950-es években fedőszámot is kaphattak a hálózati személyek, később a fedőnév lett az általános. Egy személynek több fedőneve is lehetett; a nem használt fedőnevet áthúzták, és mellé, fölé, alá írták az újat.

Alapvetően megegyezik a beszerzés (vagy az azt követő néhány nap) dátumával, de a kartonok megsemmisülése és/vagy újbóli kiállítása miatt előfordul az utólagos, a valós beszerzéshez képest akár évtizedekkel későbbi dátumozás is.

A hálózati személyek egységes, **iktatókönyvszerű** adminisztrációjára szolgáló **hálózati naplóból származó szám** (a hálózati napló adott kötetének száma / adott sorszáma).

Vagy más néven nyitó szám, vagy **H szám, amelyet** a hálózati napló alapján, **a hálózati személy minden különféle dossziéjának (B – beszerzési és M – munkadosszié) megnyitásakor felírtak az adott dossziéra.** Egyedi azonosító, amely az adott hálózati személy és a róla készült, vagy általa készített írásos anyagok összekötésére szolgált az adminisztrációban. (Az 1950-es években kiállított kartonokon ugyanezt a funkciót töltötte be az általában nyolcjegyű, három részre tagolt ún. előszám.)

= = = Függelék – szervkódok = = =

A 04-es, „élő” hálózat jelzés a 6-os karton-rendszer, illetve a III/III. Csoportfőnökség megszűntetésének 1990 január végi, február eleji állapotát rögzíti. A kartonok selejtezését már korábban megkezdték, de minden bizonnyal nem jutottak a végére, és sok karton nem lett lezárva. Ennek köszönhetően a szervkódokon keresztül ezekben az esetekben pontosan látható, hogy az adott hálózati személyt mely állambiztonsági szervezeti egység foglalkoztatta a 80-as évek végén. A szervkódokat összefoglaló listákból több is készült (maguk a szervek is változtatták az osztályok struktúráját, kódolását); a levéltár birtokában lévő legfrissebb datálású lista 1987 júliusi. (Az adott szervezeti egységek pontos nevét, illetékességi területét e helyen nincs mód részletezni.)

BZAXXXMM	BM Belbiztonsági Osztály vezetője	DHAXXXOV	BM III/III-1 Oszt. vez.
DFLXXXCS	BM III/I-12 Oszt. vez.	DHBXXXPZ	BM III/III-2 Oszt. vez.
DFXXXXMO	BM III/I Csoportfőnökség vezetője, főcsoportfőnök-helyettes	DHCXXXRB	BM III/III-3 Oszt. vez.
DGAAXXTX	BM III/II-1-a Alosztály vezetője	DHDXXAAF	BM III/III-4 osztályvezető-helyettes
DGABXXVZ	BM III/II-1-b Alo. vez.	DHDXXXSD	BM III/III-4 Oszt. vez.
DGBAXXUA	BM III/II-2-a Alo. vez.	DHEXXXTF	BM III/III-5 Oszt. vez.
DGBBXXXB	BM III/II-2-b Alo. vez.	DHFXACJ	BM III/III-6 osztályvezető-helyettes
DGCAXXVC	BM III/II-3-a Alo. vez.	DHFXXXUH	BM III/III-6 Oszt. vez.
DGCBXXZD	BM III/II-3-b Alo. vez.	DHGXXXVJ	BM III/III-7 Oszt. vez.
DGDAXXXE	BM III/II-4-a Alo. vez.	DHZAXXSV	BM III/III-a önálló Alo. vez.
DGDBXXAF	BM III/II-4-b Alo. vez.	DIXXXXMS	BM III/IV Csoportfőnökség vezetője
DGEAXXZG	BM III/II-5-a Alo. vez.	DJXXXXMT	BM III/V Csoportfőnökség vezetője
DGEBXXBH	BM III/II-5-b Alo. vez.	DZAXXXOM	BM III/1 Vizsgálati Oszt. vez.
DGECXXDI	BM III/II-5-c Alo. vez.	DZBXXXPO	BM III/2 Operatív, Figyelőztető és Környezettanulmányozó Oszt. vez.
DGEXXXTE	BM III/II-5 Oszt. vez.	DZCXXXRR	BM III/3 K-ellenőrzési Oszt. vez.
DGFEXXIM	BM III/II-a önálló Alo. vez.	JAXXXABL	BRFK vezetőjének állambiztonsági helyettese
DGLAXXGV	BM III/II-6-a Alo. vez.	MAXXXAEL	Baranya megyei főkapitány áb. helyettese
DGLBXXIX	BM III/II-6-b Alo. vez.	MBXXXAEM	Bács-Kiskun m. főkapitány áb. helyettese
DGLXXXCT	BM III/II-6 Oszt. vez.	MCXXXAEN	Békés m. főkapitány áb. helyettese
DGMXXXDV	BM III/II-7 Oszt. vez.	MDXXXAEO	Borsod-Abaúj-Zemplén m. főkapitány áb. helyettese
DGNAXXIB	BM III/II-8-a Alo. vez.	MEXXXAEP	Csongrád m. főkapitány áb. helyettese
DGNBXXKC	BM III/II-8-b Alo. vez.	MFXXXAER	Fejér m. főkapitány áb. helyettese
DGNCXXMD	BM III/II-8-c Alo. vez.	MGXXXAES	Győr-Sopron m. főkapitány áb. helyettese
DGNXXXEZ	BM III/II-8 Oszt. vez.	MHXXXAET	Hajdú-Bihar m. főkapitány áb. helyettese
DGOAXXJD	BM III/II-9-a Alo. vez.	MIXXXAEU	Heves m. főkapitány áb. helyettese
DGOBXXLE	BM III/II-9-b Alo. vez.	MJXXXAEV	Komárom m. főkapitány áb. helyettese
DGOXXXFB	BM III/II-9 Oszt. vez.	MKXXXAEX	Nógrád m. főkapitány áb. helyettese
DGPAXXKF	BM III/II-10-a Alo. vez.	MLXXXAEZ	Pest m. főkapitány áb. helyettese
DGPBXXMG	BM III/II-10-b Alo. vez.	MMXXXAEA	Somogy m. főkapitány áb. helyettese
DGPCXXOH	BM III/II-10-c Alo. vez.	MNXXXAEB	Szabolcs-Szatmár m. főkapitány áb. helyettese
DGPXXXGD	BM III/II-10 Oszt. vez.	MOXXXAEC	Szolnok m. főkapitány áb. helyettese
DGRAXXLH	BM III/II-11-a Alo. vez.	MPXXXAED	Tolna m. főkapitány áb. helyettese
DGRBXXNI	BM III/II-11-b Alo. vez.	MRXXXAEE	Vas m. főkapitány áb. helyettese
DGRXXXHF	BM III/II-11 Oszt. vez.	MSXXXAEF	Veszprém m. főkapitány áb. helyettese
DGSAXXMJ	BM III/II-12-a Alo. vez.	MTXXXAEG	Zala m. főkapitány áb. helyettese
DGSBXXOK	BM III/II-12-b Alo. vez.	ZTCXXXMM	BM Határőrség Felderítő Oszt. vezetője
DGSCXXRL	BM III/II-12-c Alo. vez.	ZUXXXXIF	Magyar Néphadsereg Vezérkara (MNVK) 2. csoportfőnökség vezetője
DGSXXXIH	BM III/II-12 Oszt. vez.		
DGXXXXMP	BM III/II Csoportfőnökség vezetője, főcsoportfőnök-helyettes		

Aktákat és dossziékat lapozgató civilek a Stasi-központban (Ministeriums für Staatssicherheit), miután 1990. január 15-én a közel százezer fős, fegyvertelen tömeg sikeresen megrohamozta a Normannenstraße-n (Berlin, Lichtenberg kerület) található épületkomplexumot.

Bundesarchiv,
Bild 183-1990-0115-030 /
Thomas Uhlemann /
CC-BY-SA 3.0

/ **What's on a 'Card 6'?** /

A guide to the nyitottaktak.hu website

Following the political changes in April 2026 and the social pressure surrounding them, the Government of Hungary initiated a process referred to in Hungarian public discourse as “file disclosure” or “disclosure of agent files,”. This concerns the release to the public of secret service files (more precisely: the names of collaborators recruited by the secret service) from the period between 1945 and 1990, held by the Historical Archives of the Hungarian State Security. As a first step, this autumn the Archives will publish online approximately 25,000 so-called ‘Card 6’ documents in its collection. These two-page data sheets were issued by the secret service for each collaborator at the time of their recruitment. This source publication aims to facilitate the interpretation of the cards – for researchers, journalists, and interested members of the public as well – by presenting a sample ‘Card 6’, highlighting selected lines and markings by arrows and explanations and providing a brief historical and procedural context.

Kulcsszavak

=====

ügynöki hálózat, ügynöktörténetek, tájékoztató, Történeti Levéltár